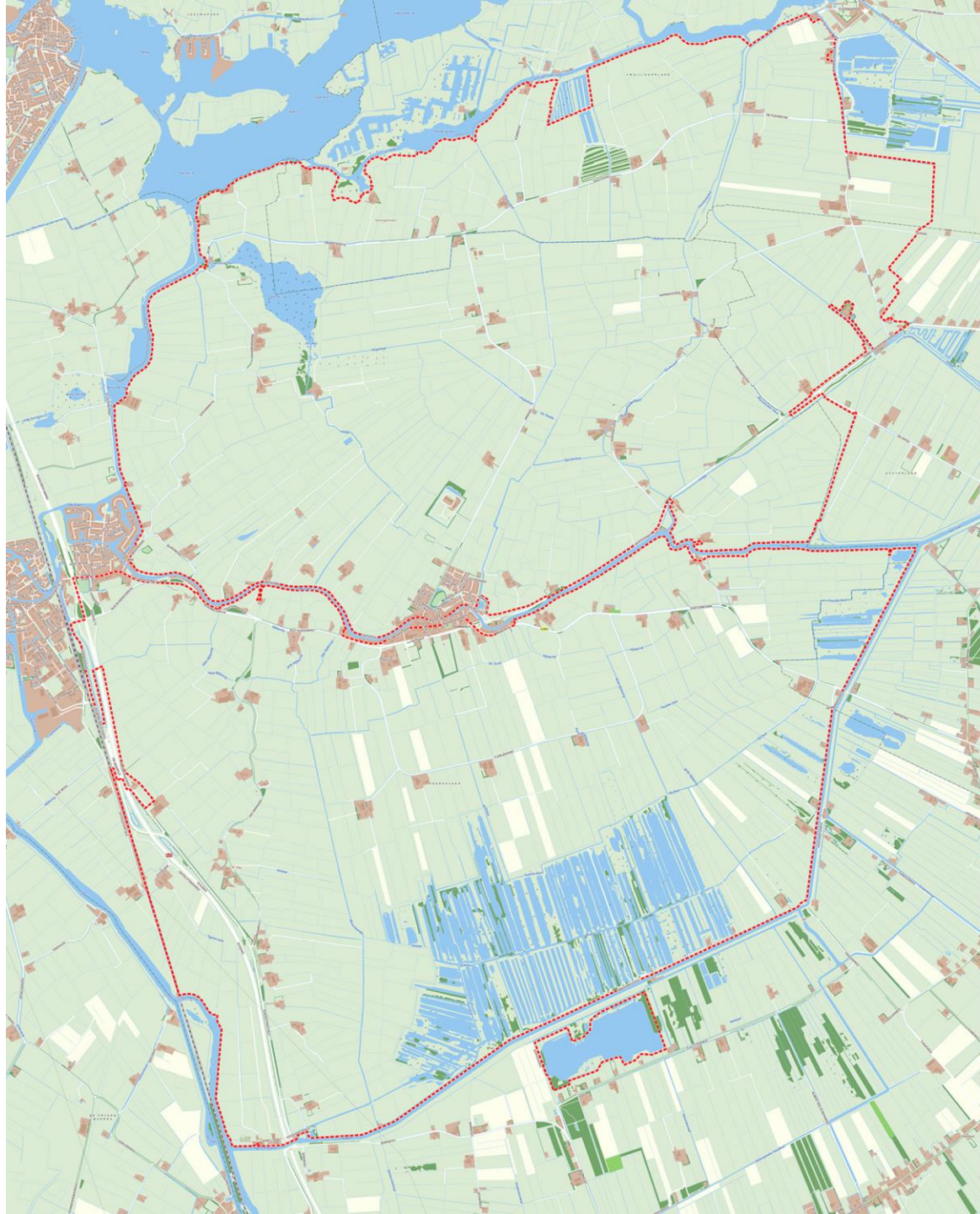

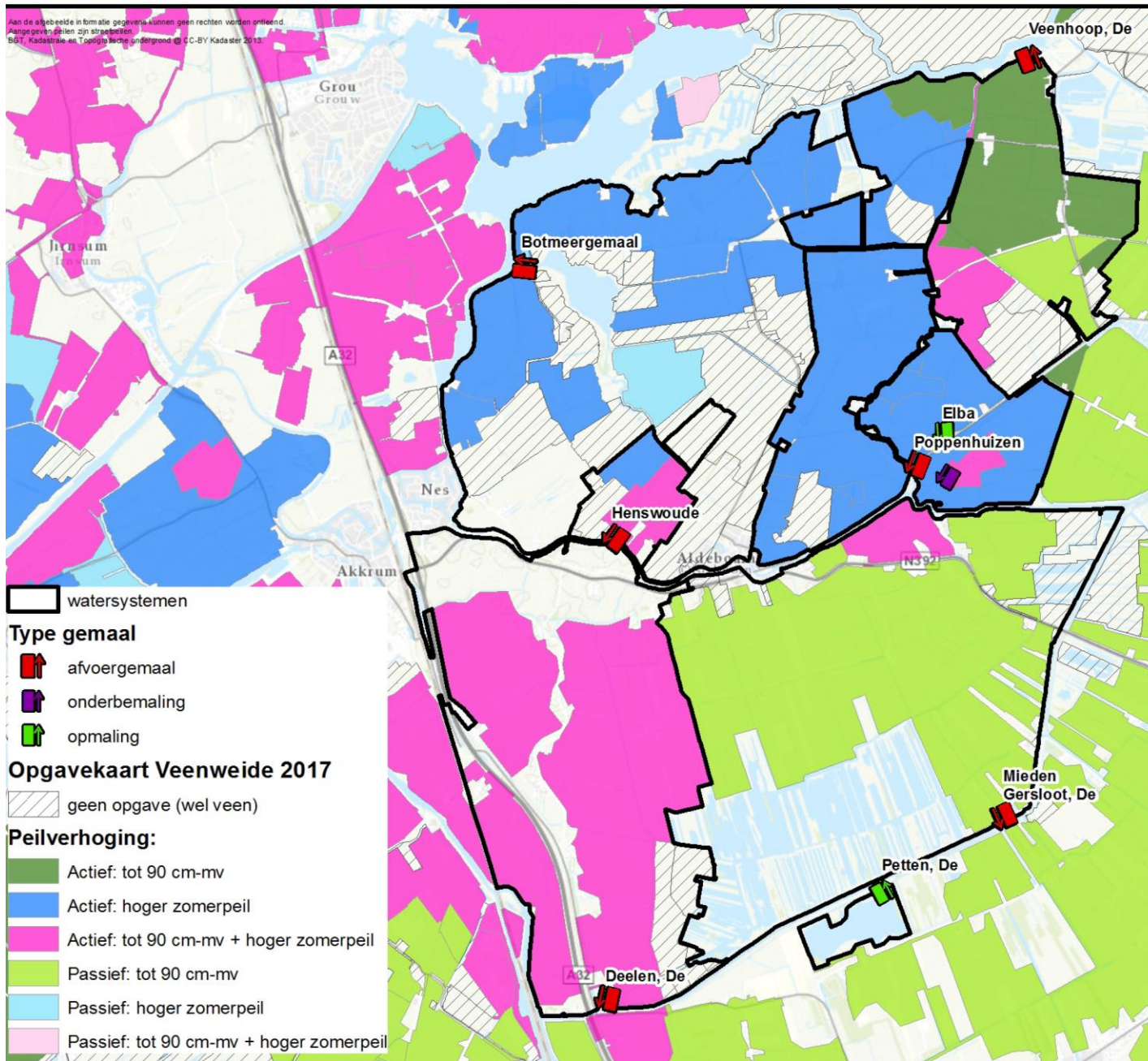
Aldeboarn / De Deelen initiatief van onderop

Gebiedsproces vanaf eind 2016

- Aldeboarn = hart van gebied (integraal!)
- 5000 ha

5 thema's - pilots

- Grondwatergestuurd Peilbeheer
- Bodemvruchtbaarheid
- Maisteelt op Veen
- Grond en Kavelruil
- Aanvullende Verdienmodellen

Opgave Veenweidevisie + andere opgaven overheden

Gevolgen voor boeren knelpunten + problemen

Behouden + Creëren toekomstperspectief oplossingen + kansen

CASESTUDY stel:

- omstandigheden worden natter
- of peil moet verhoogd

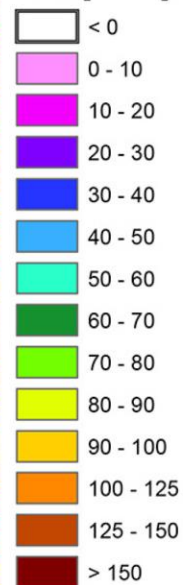
- De Mieden-Gersloot
- passieve opgave
- ruim 1000ha groot

- grote onderlinge verschillen
- deel bedrijven nu al natschade / 'hoog peil'

Legenda

Drooglegging

2018 [m-mv]

Aanname: verslechtering situatie wordt niet opgevangen door peilverlaging

1. Kan opgave vervuld / problemen opgelost worden door MAATWERK:

- grondwatergestuurd peilbeheer
- opknippen in vakken met verschillende peilen
- onderwaterdrainage

UITGANGSPUNT CASESTUDY

- Vervullen opgave = reductie bodemdaling + CO₂-uitstoot leidt tot (verdergaande) vernatting
- Hoe kunnen bedrijven dan toekomstperspectief behouden!

**Er gaat hier een gat ontstaan qua inkomen en vermogen
Dat gat kan eigenlijk alleen gedicht worden door:**

- **markt** = plus op de melk ... valuta voor veen
- **overheid - maatschappij** = compensatie

**Overheid wil waar voor z'n geld > dus aansluiten bij haar opgaven + doelen
Deze variant gaan we doorrekenen / onder de loep nemen**

Niet alleen kijken naar gewasopbrengsten, maar naar totale productieresultaat!

Doorrekening (i.s.m. provincie)

- 3 peilscenario's
- 3 voorbeeld-bedrijven in De Mieden-Gersloot

Politiek, bestuur, overheden laten zien:

- gevolgen van vernatting / complexiteit van de praktijk
- gereedschapskist is LEEG

Kees Water Ekopart i.s.m. WER (voormalige LEI)

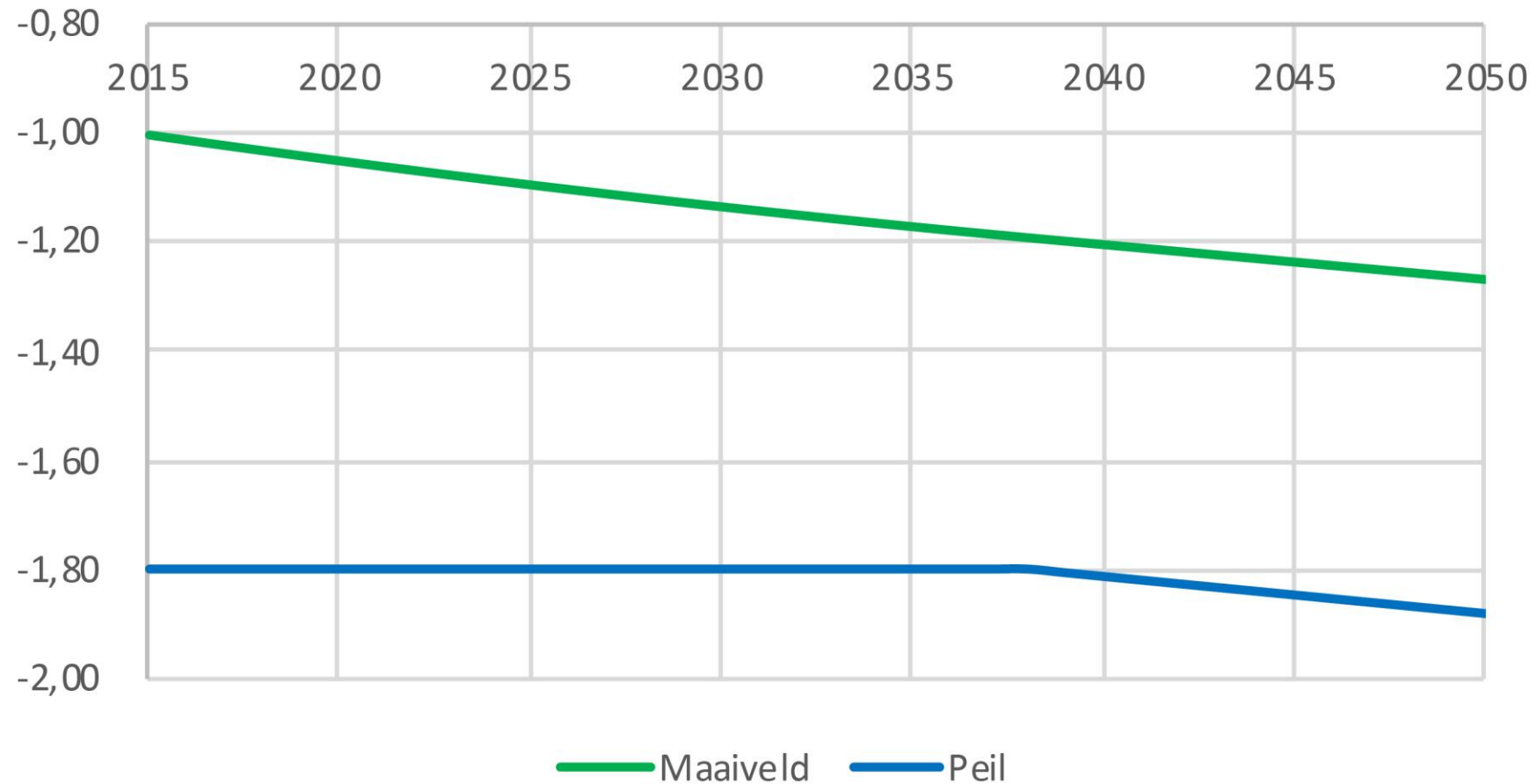
- eerste vingeroefeningen
- veel aannames
- beperkt aantal scenario's en maatregelen

Eerste blik op deze mogelijke oplossing

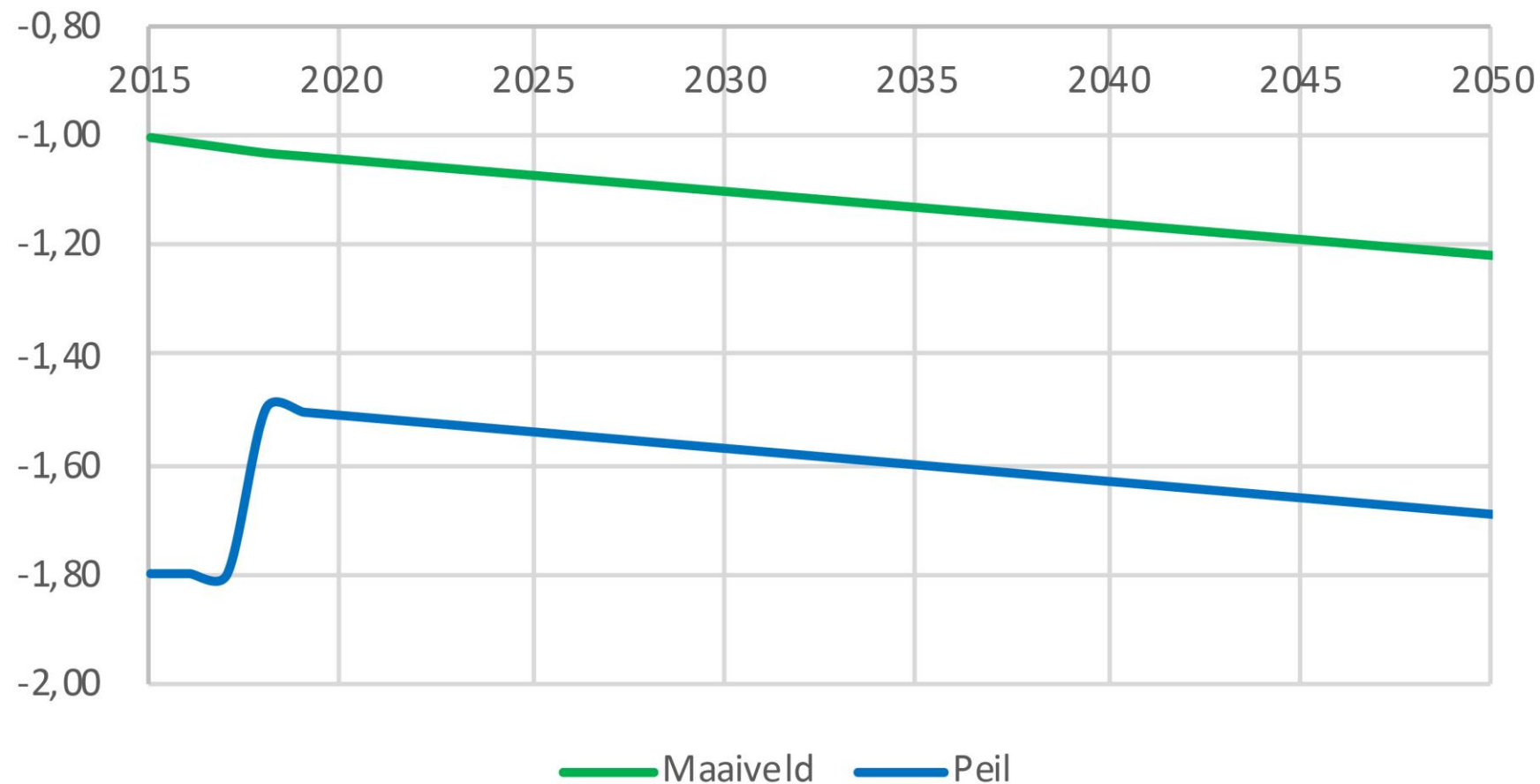
- de consequenties ervan
- voorwaarden waar aan voldaan moet worden
- wat ons te doen staat ...

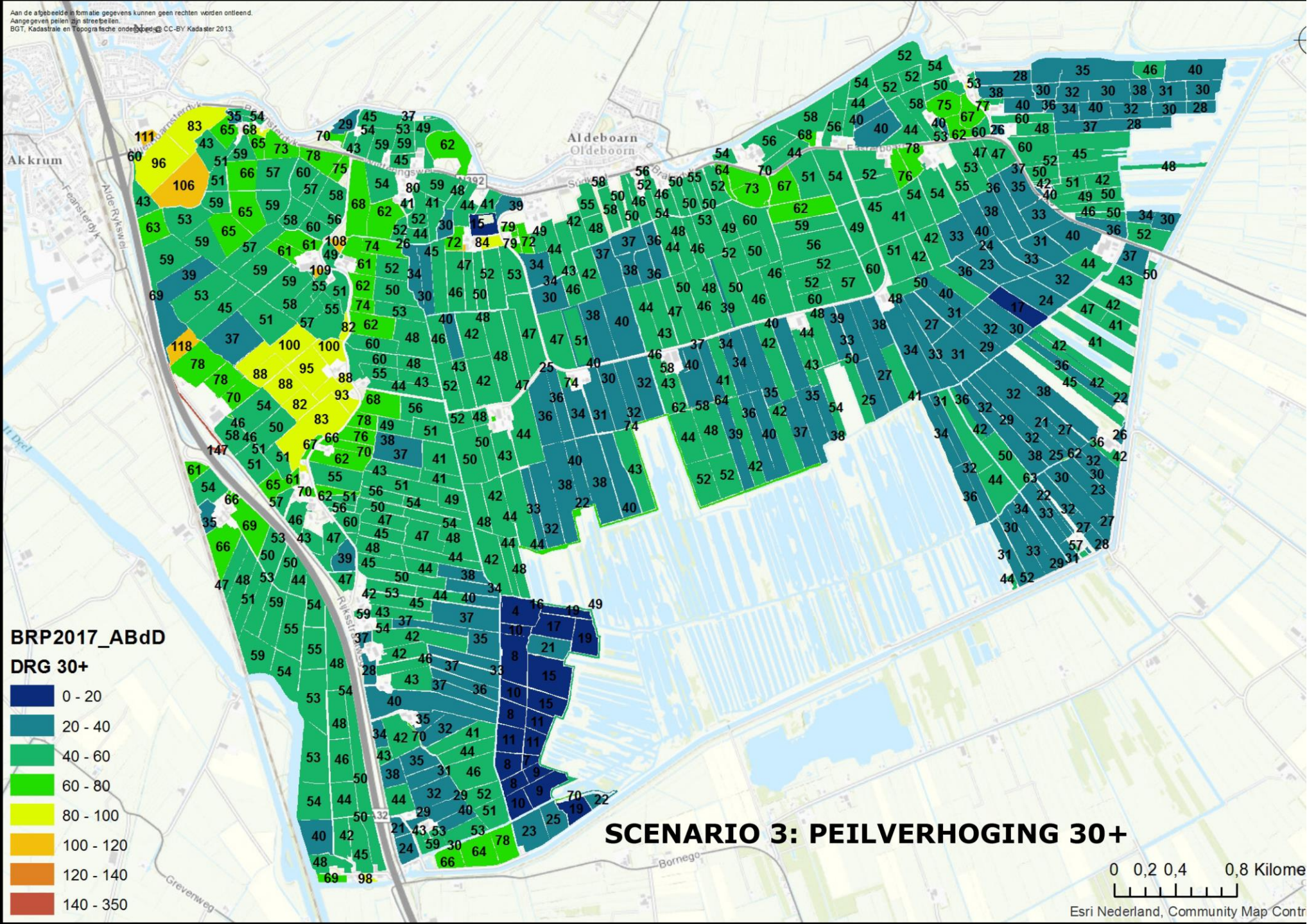
Peilscenario 1 = indexatie = huidige situatie = uitgangspunt / referentie

Peilscenario 2 = fixatie tot 2038 - daarna peilindexatie

3 Peil + 30 cm i.c.m. indexatie

HET GAT DAT ONTSTAAT - een eerste beeld

Berekend verlies opbrengsten gras + mais in kg ds - in kvem / ha - in € / ha / jr

SAMENVATTING DOORREKENING BEDRIJVEN A, B en C									
	bedrijf A			bedrijf B			bedrijf C * bio		
	indexatie	fixatie	30 plus	indexatie	fixatie	30 plus	indexatie	fixatie	30 plus
drooglegging in cm - maaiveld gemiddeld per peilvak	63	50	42	62	43	33	76	66	55
grasprod in kg ds/ha.jr	9694	8359	7609	9833	7787	6184	8719	8361	7712
vem/kg ds	899	877	861	898	862	840	917	906	891
kvem/ha.jr	8713	7330	6550	8834	6709	5194	7998	7579	6874
tov peilindexatie, in %		-15,9%	-24,8%		-24%	-41%		-5%	-14%
GEWASSCHADE (WER plus correctie voor mais en extra waterberging) tov peilindexatie, in € /ha.jr		-326	-519		-470	-765		-206	-550

SCHADE EFFECT OP INKOMEN IS AANZIENLIJK

Schade scenario 3 bij fictieve grootte bedrijf van 70ha

Bedrijf A = $519 \times 70 = 36.330$ p/jr

Bedrijf B = $765 \times 70 = 53.550$ p/jr

Bedrijf C = $550 \times 70 = 38.500$ p/jr

Nog onvoldoende zicht op langjarige effecten = onvoldoende / geen rekening gehouden met b.v.

- doorwerking lagere gewasopbrengst in bedrijf
- toename grassoorten van mindere kwaliteit en veronkruiding (zoals Pitus)
- kwaliteit zode
- verminderde bodemstructuur
- beperking zuurstofcapaciteit teeltlaag
- verzuring bodem
- effect op bodemleven en wortelende zone
- beperkingen qua gebruik
- effect op diergezondheid / verhoogd risico op leverbot

• VERMOGENSVERLIES DOOR WAARDEDALING VAN DE GROND!

GAT VULLEN d.m.v. omschakeling nieuwe bedrijfsopzet > AANNAME:

- **Boer heeft meer grond ter compensatie gewasverlies**
blijft zelfvoorzienend qua ruwvoervoorziening
- **Veestapel blijft gelijk of groeit iets** - binnen fosfaatruimte
- **Gve/ha daalt - melkgift daalt**
- **Voldoet aan criteria planet proof melk**
65% eigen eiwitproductie *
geen glysofaat
blijvend grasland - geen mais
25% natuurbeheer / natuur
- **Voldoet (deels) aan DL-criteria zwaar weidevogelbeheer**
35cm op veen; 45cm klei op veen
- **Voldoet (deels) aan criteria Valuta voor Veen** (actieve peilverhoging)
- **Heeft 1 à 2% meer open water** (waterberging)
- **Levert Blauwe en Groene diensten**

compensatie uit vergoedingen voor:

- waterberging (aankoop grond door Wetterskip)
- KRW - inrichting en beheer natuurvriendelijke oevers
- zwaar weidevogelbeheer op arealen die aan DL-norm voldoen
- Valuta voor Veen à € 25 / ton
- Plus op melkprijs à 2ct per liter
- Extra grond
Bedrijf A: geen extra grond nodig (afzet ruwvoer daalt wel)
Bedrijf B: **12 ha** bij fixatie - **50 ha** bij peilverhoging
Bedrijf C: **9 ha** bij fixatie - **14 ha** bij peilverhoging

Aanname casestudy = grond in vorm van goedkope pachtgrond
En lagere pacht voor grond die nu al gepacht wordt!

Kosten

- deels lager - b.v. door geen - minder krachtvoer
- deels hoger - i.v.m. uitbreiding areaal

BEDENK: deze gereedschapskist - die deel bedrijven moet helpen om over te schakelen naar dergelijk bedrijfssysteem = **NU NOG LEEG!!!**

Vergoedingen Natuurbeheer

- kortlopende regelingen - beperkt budget - beperkt stapelbaar

Vergoedingen Waterbeheer

- kortlopende regelingen - beperkt budget - beperkt stapelbaar
- vergoedingen Wetterskip nog onbekend
- compensatie Ha-verlies voor ruwvoer, mest en GLB-toeslagen nog onbekend

Reductie CO2-uitstoot / Valuta voor Veen

- alleen nog pilot - alleen voor boeren die peil actief verhogen
- hoogte vergoeding nog niet in verhouding tot schade peilverhoging
- structureel?

Plus op de melkprijs

- niet gegarandeerd = niet structureel
- criteria Friesland Campina niet specifiek / ongunstig voor veenweide

Grondinstrument

- nog niet operationeel

**ALS we COMBI van compensatiemaatregelen goed op de rit hebben ...
dan laten berekeningen zien:**

- Bedrijf A: vergoedingen compenseren verlies productieresultaat volledig
- Bedrijf B: vergoedingen compenseren verlies productieresultaat deels
(scenario 2 - geen Valuta voor Veen) en volledig (scenario 3)
- Bedrijf C: vergoedingen compenseren verlies productieresultaat onvoldoende
 1. want biologisch (geen extra plus melkprijs)
 2. voldoet door DL niet aan criteria zwaar weidevogelbeheer

NB: vermogensverlies nog buiten beschouwing gelaten!

- **Maatwerk onvermijdelijk - anders onbetaalbaar**
- **Maar biedt niet voor alle boeren de oplossing**
- **Dus hard aan het werk voor goed gevulde gereedschapskist**

WAT HEBBEN WE NODIG

Veenweide 2.0

- baseer opgave op (gebiedsspecifieke) kennis die er nu bestaat
- maatwerk - b.v. grondwatergestuurd peilbeheer, aanpassen peilvakken
- Wetterskip: wateropgaven vaststellen i.s.m. gebieden
- Wetterskip: vergoedingen vaststellen
- inzicht in waardedaling grond en wat nodig is om dit zoveel mogelijk te voorkomen
- inzicht in (maatschappelijke) kosten: waar komen de keuzes te liggen en waarom

Extra inzet overheden - zorg voor goedgevulde gereedsschapskist

- langjarige overeenkomsten (20 jaar) of afkoop in 1 keer <> verplichtingen
- voldoende budget voor extra en zwaarder beheer *ANLB veenweide - biodiversiteit*
- compensatie / subsidie onderwaterdrainage
- grondinstrument (middelen, proceskosten, experimenteerruimte)

Valuta voor Veen

- operationeel systeem met redelijke vergoeding bij hogere peilen dan wettelijk verplicht
- hou behaalde CO2 winst binnen keten. Stel: overheid rekent zuivelverwerkende industrie tot keten en die compenseert haar CO2-uitstoot via Valuta voor Veen

Extra inzet zuivelverwerkende industrie

NVO wil zich inzetten voor klimaat >> help mee met deze opgave!

Denk bij criteria Zuivellijn aan veenweide. Dat heeft maatschappelijke impact!!

Extra inzet financiële wereld

Help mee met deze opgave. Geef niet alleen rentekorting op nieuwe maar ook bestaande hypotheek